

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

1 an 150 Lei
6 luni 75 Lei
3 luni 300 Lei

Proprietar: MITROPOLIA ROMÂNĂ UNITĂ din BLAJ
Intemeietori: † AL. LUPEANU-MELIN și IULIU MAIOR
Director IULIU MAIOR

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc după tarif

Nu ne sprijinim!

de pâr. canonic I. Agârbiceanu

Ne plângem mereu, și la oșpăsece
dela unire, că avem puțini meseriași
și negustori români. Și cari sunt ie merge
adu la cei mai mulți, abia o duc de oși pe
mădine. In vreme ce orașele sunt pline de
prăvălii și ateliere străine, cari infloresc,
al căror proprietari se înăpușesc din an în an.

Lucrul, din nenorocire, e adevărat.
Dar de starea asta rușinoasă și păgubi-
toare pentru neam, suntem noi înșine, obștea
noastră mare românească, vinovați, dacă re-
cunoaștem adevărul.

Pentru că nu ne ajutăm, nu ne spri-
jinim unii pe alții.

Deunăsi am trecut printr'un sat mare,
în care n'am mai fost de mult. M'am
înterit prin Septembrie când sunt lungile
multele sărbători evreești. Știam că în
Ardeal, încă dinainte de războiu, o reu-
șe de consum românească, a cărei pră-
vălie mare era bine prăvădită cu de toate
ce ce are fărânuș și plugarul lipsă. Dar
mai știam că în acest sat dela miazănoaptea
Ardealului, erau și foarte multe dughene,
crăme și prăvălii evreești.

In trecerea mea prin sat, pe toate a-
cestea le-am aflat adevărate pentru sărbă-
toarele jidanilor. Dar n'am mai aflat nici
Consumul românesc. Locuia în casa aceea
acum un evreu. Umblând prin sat am
intrat în singura prăvălie deschisă. Era
românească, O avea chiar vânzătorul dela
Consum. O prăvălie modestă.

— Cum îți merge? întreb pe român.

— De câteva zile, binișor. Asemenea
și vinerea seara și sâmbăta. Incolo, toată
lumea cumpără dela jidovi. Ei ne au
măncat și Consumul. Sau mai bine creștinii
noștri. Prăvăliile jidovești au început să
vândă așa de ieftin, încât nici un sătean
nu mai călca în Consum. A trebuit să-l
închidem.

Aceasta e povestea și adevărul în țara
noastră! Să ne gândim la un singur lucru:
Dacă în 18 ani, dela unire, nici un român
nu ar mai fi cumpărat, nici la sate nici la
orașe, decât din prăvălii românești, câte
prăvălii românești am avea azi și la orașe
și la sate? Dacă de 18 ani ne-am fi făcut
și încălțăminte, și hainele, și uneltele nu-
mai la meseriași români, câți am avea
azi? Ar mai îngloba în lipsuri și necazuri
meșterii noștri de pe sate, ca niște cârpați?

Dar nu ne ajutăm, nu ne sprijinim!
Dar c'ar fi un blestem, pe noi, nevoind să
înțelegem că numai noi ne putem ajuta și
mântui, numai noi putem întemeia clasa

† Aurel C. Domșa

Acum când scriem aceste șire Blajul s'a
îndoit din nou. De câteva zile numai și-a
petrecut la groapă pe unul din cei mai aleși
filii săi. Miercuri, 22 Iunie, s'a stins la locu-
ința sa din Blaj pâr. A. C. Domșa, fostul pro-
topop al Blajului.

A murit un luptător și un om de seamă.
Ca el se duce încă una din figurile de apos-
toli, luptători și cărturari ai Blajului de de-
mult.

Părintele A. C. Domșa moare la vârsta
de 70 de ani, după o viață de necurmată
muncă și măcinare de sine. In cursul anilor,
cari l-au fost hărăziți de Dumnezeu, el a în-
țeleș să muncească fără preget și să-și stu-
jiască cu credință biserica și neamul său.

S'a născut la 26 Septembrie 1868 în Blaj,
din părinți meseriași români. Carte a învă-
țat tot la Blaj. Aici a făcut el și liceul și teo-
logia, fiind unul din cei mai buni școlari a
acestor bătrâne școli.

In 1892 s'a căsătorit cu Livia Moldovan
și a fost hirotonit într'un preot de mitropolitul
Vancea. Vreme de mai bine de 32 de ani a
funcționat ca primcontabil la Administrația
Centrală Capitulară, de unde în 1922 a trecut
ca protopop al Blajului și mai târziu și ca
paroh al parohiei de sus din Blaj. In toți acești
ani ca și în restul vieții sale, el nu s'a
mărginit numai la orele sale oficiale de birou.
Suflet de apostol, de neînfricat luptător, in-
zestrat cu o minte ageră și cuprinzătoare el
la parte la frământările vieții de atunci. Gă-
sește răgaz să-și stujiască biserica și pe alt
tărâm nu numai acolo unde a fost pus. Ani
de-a rândul a fost prin scrisul său cumlute
un prețios și statornic colaborator al „Unirii”
dela Blaj și 11 ani conducătorul și redactorul
ei. In ceasurile de libertate și liniște scrie și
editează un volumaș de schițe literare intitulat
„Floricele de câmp”. A condus apoi ani de zile
Despărțământul dela Blaj al „Astrei” și a fost
vreme îndelungată catehet la școala civilă de
fete și spiritualul Internatului de fete. In con-
ducerea parohiei și protopopiatului a dovedit

noastră de mijloc, a meseriașilor și indus-
triașilor români.

Dar noi dăm banul scump agonisit
străinului de neam. Dar nici un străin nu
va cumpăra niciodată nici un lucru dela
români, nici nu-și va locmi haine sau în-
călțăminte la Români.

Dacă nu voim noi să ne mântuim,
cine să ne mântuie?

multă îndemânare și pricepere, fiind un iscu-
sit conducător și bun povăzitor și părinte
pentru filii săi sufletști.

Fiu de meseriaș el nu și-a uitat de acela
din mijlocul cărora a ieșit și a instituit o
frumoasă fundațiune de 200.000 lei, pentru filii
de meseriași români.

Vrednicia și munca lui au fost apreciate
de toată lumea și răsplătite după cuviință. A
fost numit rând, pe rând, așezor consistorial
la toate diecezele noastre. Sindicatul ziaris-
tilor ardeleni l-a proclamat membru de onoare
pentru munca de gazetar. Pentru meritele sale
naționale țara l-a răsplătit cu cele mai fru-
moase distincții, între cari amintim că a fost
decorat cu ordinul Ferdinand.

Inmormântarea l-a făcut vineri 24 Iunie
în fața unei asistențe numeroase. Prohodul l-a
slujit pâr. prepozit Dr. Victor Macavel, încon-
jorat de un săbor de preoți. Lângă sicriul lui
au rostit cuvântări pâr. prepozit Dr. V. Maca-
velu în numele Blajului, pâr. Iuliu Basola în
numele preoților din protopopiat și pâr. Dr.
Șt. Manclulea în numele „Astrei”. Omșgille
„Unirii” le-a adus fostului ei redactor rev. Dr.
Augustin Popa, iar cuvântul de rămas bun în
numele ziarisților ardeleni l-a rostit dl Iuliu
Maior, directorul gazetei noastre, care în cu-
vântarea pe care o dăm și noi aici a arătat
meritele ca ziarist ale aceluia care a fost Au-
rel C. Domșa.

La sicriul lui Baciul Aurel Domșa

Cu baciul Aurel se coboară astăzi în groapă
nu numai un cleric dintre cei mai aleși, nu nu-
mai un cărturar și om de seamă cunoscut în In-
treg Ardealul și de mulți cărturari din Vechiul
Regat; nu numai un cetățean binemeritat și dis-
tins cu atâtea ordine de seamă; nu numai un
priceput și iscusit om de administrație și de fi-
nanțe, recunoscut de atâtea specialiști; nu numai
un distins membru a patru consistoare; nu numai
un scriitor și poet care a săpat o destul de bine
distinsă brazdă în ogorul atât de înțelenit al li-
teraturii române de pe vremuri; — ci și unul
dintre cei mai distinși și mai binemeritați ziaris-
ti ai Ardealului, care este, dela anul 1925 încoace,
și membru de onoare al Sindicatului ziarisților
Români din Transilvania și Banat.

Și, să mă credeți, triști ascultători, că a fi
fost ziarist fără plată în vechea Transilvanie și
Ungarie nu era un lucru atât de ușor cum s'ar putea
crede astăzi și, mai ales, nu era un lucru ușor
pe la începutul veacului acestuia, în anul 1900,
când Baciul Aurel a preluat redacția „Unirii”.

Cât a trebuit să citească și să studieze, câte nopți să nu doarmă, câte ore să se frământa, ca să redacteze „Unirea” de așa, ca să slujească înainte de toate biserica și neamul său, dar să nu exaspereze din cale afară nici pe cerberuşii statului maghiar, cari cântau cu lumina lui Diogene nod în papură și locuitori cât mai mulți pentru temnițele din Segedin, Vaț și Cluj.

Unsprezece ani a condus Baciul Aurel „Unirea”. Și a condus-o bine și cu multă pricepere; dovadă volumele frumos legate pe cari cu atâta satisfacție și mândrie le arăta din când în când câte unui prieten. Este depus în acelea întreg sufletul său de cărturar ales, de român mare, de unit infocat și de luptător naționalist îndârjit.

Cu câtă însuflețire a scris el articolul acela, devenit pe urmă celebru, despre 3/15 Mai 1848, care i-a adus 2 luni temniță și atâtea huiduieli!

Și cu câtă resignare creștinească a suferit el cele 2 luni de robie în temnița din Cluj!

A suferit, pentrucă știa și cunoștea dreptatea cauzei, pentrucă înțelegea vremurile noi cari începeau să se arete pe orizont, pentrucă simțea că trebuia să sune odată ceasul libertății pentru poporul românesc din Transilvania și Banat.

Și, ori de câte ori era vorba de biserica și de neamul său, Baciul Aurel era gata să scrie câte un frumos articol, chiar și după ce abzisese dela conducerea „Unirii”, predându-o altora, cari i-s-au părut mai potriviți pentru vremurile grele ce se anunțau.

Baciul Aurel a îndeplinit cu adevărat porunca lui Isus: „mergând învățați toate neamurile”, pentrucă el a făcut mai mult decât mii de predicatori, trimițând slova tipărită, săptămână de săptămână, în mâinile miilor de cititori preoți cari din articolele însuflețite ale Baciului Aurel culegeau însuflețire, idealism, spirit de jertfă, îndrumări și povățuiri prețioase.

Baciule Aurel, meritele tale ca ziarist ți-le-au apreciat conducătorii de pe vremuri ai Ungariei cari ți-au făcut marea cinste de a te întemnița; și le-a apreciat fierietatul Rege Ferdinand I, care cu atâtea ordine de seamă te-a distins, și Maiestatea Sa Regele Carol II, care, încă fiind moștenitor de tron, te-a primit în audiență îndelungată și te-a apreciat atât de frumos; și le-a apreciat neamul românesc din Transilvania și Banat

care atâtea dovezi de dragoste ți-a dat; te va aprecia întreg neamul românesc care va citi ca mâine cine ai fost și ce ai făcut; te-a apreciat însă mai ales bunul Dumnezeu care te-a învrednicit de o moarte atât de frumoasă și ți-a dat timp de pregătire pentru lumea cealaltă și, sunt sigur, că te va răsplăti dincolo ca pe o slugă harnică și cinstită care ți-ai știut chivernisi talanții primiți.

Eu, ca cel mai vechiu membru activ din Blaj și în numele președintelui Sindicatului ziaristilor Români din Transilvania și Banat, depun o cunună de recunoștință și vărs o lacrimă fierbinte pe sicriul tău și-ți zic: du-te, dragă Baciule Aurel, și-ți ascultă sentința ce ți-o rostește Dumnezeu Fiul, judecătorul viilor și al morților: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțta ai fost credincios, peste multe te voia pune; intră întru bucuria Domnului tău”.

După prohod în dangăta clopotelor dela cele două biserici, petrecut de mulțimea credincioșilor și de nenumărați prieteni, sicriul lui a fost pornit spre lăcașul de veci. A fost îngropat în elmiștrul dela biserica parohială, unde dorm atâția din bărbaiții g'orioși ai bisericii și ai neamului.

O frumoasă serbare la Fărău

În ziua de 13 Ianie, în comuna Fărău, jud. Alba, s'a dezvelit monumental eroilor — o frumoasă trolță — ridicat în amintirea celor căzuți pe câmpul de luptă. Trolța s'a ridicat la propunerea preoților, din darurile credincioșilor, iar împrejmuirea ei s'a făcut din partea primăriei.

La sfârșirea acestui frumos monument a servit un sărbător de preoți, plecând în procesiune dela biserică după vecernia zilei.

După ce s'a sfârșit slujba religioasă a stîlnicilor s'au ținut mai multe cuvântări. Au vorbit preoții Gargiu și Laslo, dl director învățător Chiorescu și dl inginer Moldovan, în numele foștilor luptători din comună.

A urmat apoi o frumoasă defilare prin fața monumentului, în sunetul muzicii românești din Bisă.

GRĂUNTE SUFLETESI

Biserica și educația femeii

Biserica a creat învățământul popular femeii — Tot ea l-a creat și pe cel secundar.

Sunt și azi mulți dușmani ai catolicismului care spun că Biserica nu s'a îngrijit de creșterea femeii până'n veacurile apropiate de noi. Aceasta e o calomnie dintre cele mai ordinare, căci, după cum vom vedea în șirele ce urmează, Biserica a pus totdeauna mare pondă atât pe educația religioasă-morală cât și pe cea intelectuală a femeii.

Educația femeii n'a fost nicicând neglijată de Biserică, nici chiar din timpurile cele mai tulburi ale istoriei. Și nici nu putea s'o neglijeze tocmai Ea, care a indicat femeia la rangul ce i-se cuvine, eliberându-o atât din robia păcatului cât din sclăvia bărbatului.

Sunt urme istorice care ne vorbesc deja în veacul al III-lea despre femeile creștine cu o vastă cultură religioasă și profană. Așa, e cunoscută *Sora Febronia*, o călugăriță din Nissiba, care se ocupa cu educația religioasă și intelectuală a doamnelor din oraș. Iar în niște scrisori de ale *Sfântului Ieronim* († 420) găsim un întreg plan de educație pentru femeii.

La *Arles* (Franța) pe la jumătatea veacului VI, se afla o mănăstire de călugărițe fondată de *Sf. Cesariu*, episcop de Arles. Peste două sute de călugărițe din această mănăstire se ocupau sub conducerea sfântului fondator cu copierea manuscriselor. Ce însemna, oare, pe vremea aceea să ai într'o singură mănăstire două sute călugărițe care să știe și numai ce-

Foița „UNIRII POPORULUI”

Cântec

Badea voinic și se ține
Sărăcia-l pune bine,
Nu te uita bade mândru
Ca la tine nu-mi stă gându
Că gându și de mi-a sta
Măicuța nu m-a lăsa.

Badea numai cisme are
Și se ține gazdă mare
De-ar avea și haine noi
Nici n'ar vorovi cu noi

Bădiț, bădișorul meu
Casa noastră-i pusă rău,
Cu ferestrele pe vale
Grija ta nime n-o are.

Cu ochii la cer

Soldatul Petrea Neguț zăcea pe malul Neajlovului cu fața în sus, lovit de o schiță de obuz. Parcă se rupsesse ceva în el: nu se mai putea elinti. O amortire grea îl cuprinsese când deschisese ochii. Acuma nu-l mai durea parcă nimica.

În juru-i se deschidea o lumină ciudată și se făcea sară. Undeva, departe, se auzeau mugete

de tunuri. Părăituri de puști tresăreau pe o boare de vânt. Bătălia se depărtase. El zăcea singuratic, aproape de o salcie desfrunzită. O vedea pe cele din urmă luciri ale amurgului: părea un cap zbârlit și spăimântat care se uita la el. — Pe cer fugeau nouri despletți și între ei deodată zări o stea. Și cum se simțea liniștit deplin și aproape de alinarea din urmă, îi veni așa ca o mângâiere și i-se pără că plutește spre scaunul Împărăției, în locuri necunoscute, nedeslușite și depărtate, unde stă risipită o lumină dulce, ca sub flori de cires primăvara.

Și văzu o față blândă de împărat bătrân și din a dreapta lui chipul lui Hristos, așa cum era zugrăvit în biserica dela el din sat. Amândoi se uitau la dânsul zâmbind. Și soldatul simți un nod în gât și i-se umplură ochii de lacrimi.

„Tu ești Petrea al lui Toma Negruț? Îl întrebă încet Împăratul.

— Da, Doamne.

— El e, șopti chipul cel bălău de alătura. El cunosc de când era copil. Venea în biserică la Borenii și se uita cu ochii mari la mine, cum stam răstignit pe o cruce veche, în pridvorul de lemn.

— Așa este, se gândi cu mirare soldatul. De-atuncea-i mult, dar El n'a uitat. Mă duceam cu bătrânii pe sub codrul cel de fag la biserică și auzeam toaca și clopotele și vedeam cum scântee departe, printre zăvoaie, apele Moldovei.

— Și ce-ai făcut tu pe lumea asta, Petrea al lui Neguț? Îl întrebă iarăși Împăratul.

— Doamne, șopti smerit soldatul, eu am fost un băiat sărac și am rămas de vreme stăpân. Bătrânii s'au petrecut din lumea pământescă și eu am rămas ca să muncesc cu boii cei porunca pe bucățița noastră de ogor. Cum ni-i rândă nouă plugarilor, eșeam primăvara și zvârleam brazde sămânța cea de tine binecuvântată. Am amuncit ani și ani. Am suferit ca toți cei de sama mea și am avut și bucurii în zilele timpurilor mele.”

Împăratul îl privi pătrunzător. Și Petrea Neguț înțelese că Cel ce toate le știe îi citește în suflet și'n amintire ca într'o carte deschisă. Aduse de-o poruncă i-se perindau pe dinaintea icoanele vieții lui. Văzu eu uimire multe printre liști uitate și-i păreau ca niște icoane la pararama cea minunată dela iarmarocul din Pașca. Și deodată văzu și pe Măriuca în Poiana-Măriucei la un șipot, într'o zi de Sfântul Petru, când se pleau lumea de mireasmă teii împovărați de flor. Și-i era parcă rușine și de vorbele trecătoare pe cari le rostiseră atunci, și de îmbrățișările lor. De toate cele lumești trecute și pe vecie prăpădite.

„Nu te rușina, îi șopti blând Împăratul, că iubirile eu le-am împrăștiat în lume, ca să înceară zilele cele amărute ale omului.

— Au rămas la Borenii, în căsuța noastră trei băieți cu părul bălău, răspunse cu glas înalt duioșat soldatul.

— Pentru aceasta nu-i mustrare, vorbi bătrânul. Ci pentru alte păcate ale țărânelor care ești zidit. Căci ai pizmuit, ai băut mai mult

scrie! — *Sfânta Brigida* († 525) fondatoarea mănăstirii din Kildara și paștrana Irlandei, este în același timp și fondatoarea unei școli de renume în istoria Europei și civilizației irlandeze. — *Sfânta Hildegarda* († 580) fondând mănăstirea de la Disibodenberg (Sainte-Croix) din *Poitiers*, a deschis în mănăstire o școală vestită care era cercetată atât de fetele nobililor cât și a țărănilor din jur. Insaș fondatoarea era vestită pentru scrierile sale teologice, iar călugărițele din mănăstirea sa erau îndelunecate cu copierea capodoperilor literare și științifice. — *Călugărița Herrada* († 1195) era vestită în Franța pentru învățătura sa. — *Sfânta Hildegarda* († 1179) a scris multe cărți grele de filozofie, geologie, istorie, medicină, etc.

Incepând cu veacul al XII-lea, aproape în toată Europa există orașe mai de seamă în care se înființează școli pentru fete. Multe dintre aceste școli erau închinare pentru fetele nobililor și ale țărănilor din jur. Insaș în aceste școli erau vestite pentru scrierile sale teologice, iar călugărițele din mănăstirea sa erau îndelunecate cu copierea capodoperilor literare și științifice. — *Călugărița Herrada* († 1195) era vestită în Franța pentru învățătura sa. — *Sfânta Hildegarda* († 1179) a scris multe cărți grele de filozofie, geologie, istorie, medicină, etc.

Până prin veacul al XVII-lea, singurele școli pentru fete erau cele fondate și conduse de Biserica Catolică. În aceste școli se au făcut educația mamei și au crescut pe genunchii lor pe lângă mai alesii fi ai Bisericii și pe lângă mai de seamă stâlpi ai omenirii. Școlile abia prin veacul XVII—XVIII s'au deschis și ele astfel de școli,

care însă totdeauna au fost inferioare celor din mănăstiri. În țările apusene și astăzi școlile de fete cele mai cercetate și singurele în care se dă o educație completă și sănătoasă, nu sunt cele de stat ci cele ale congregațiilor religioase și ale episcopilor catolice. Dovadă: toți bărbații mari de stat, înalții demnitari militari și civili, catolici și necatolici, își duc fetele nu la școli de stat în care domnește lipsa de religie, ci la școlile confesionale unde educația li dă sufletului toată frumusețea și trupului toată tăria.

Cei care spun că biserica catolică nu s'a interesat de educația femeii până'n veacurile apropiate de noi, sau vorbesc în necunoștință de cauză, din prostie, sau calomniază.

Ioan Vultur

Sărbătoarea cărții

Folioasele cărții bune sunt mari. În ea se află strânse învățăturile și gândurile celor mai cuminți oameni, cele mai sănătoase îndemnuri și sfaturi pentru viață. Ea este cea mai potrivită școală pentru omul mare, căci din carte izvorăsc adevărate râuri de înțelepciune și lumină.

Înainte vreme cartea nu era prea mult răspândită în țara noastră. Era numai pentru o anumită lume. Poporul mai ales o cunoștea prea puțin ca să-i vadă foloasele și s-o îndrăgească.

Azi cartea începe să fie însă tot mai mult răspândită și să pătrundă în rândurile celor mulți. De câțiva ani se simte o adevărată înflorire pentru slova tipărită, ba chiar s'a hărăzit cărților din îndemnul M. S. Regelui, o sărbătoare oficială.

Sărbătoare cărții este un minunat mijloc de-a chema lumea spre învățătură. Prin ea se ajută și scriitorii, cari fiind sprijiniți și citiți vor munci cu mai multă dragoste și râvnă.

Anul acesta „luna cărții” a fost inaugurată la 23 Iunie.

Prin satele străjerite

Străjerii au pus botniță apelor hulpave și războaiele șes iar străe românești

Lunca Colnicului este un sat de oameni obidiți și săraci din ținutul înstrelnat al Secuimii. De maghiarizare a scăpat. Grofii de odinioară au îngăduit Românilor să se așeze în aceste ținuturi și nu le-au sugrumat comorile sufletegii.

Au avut însă Românil din acest sat, pe lângă ei un dușman tot atât de cumplit și primejdios. Un păruș de munte, „Păruș Negru”, care vine vijelios și umflat ca un taur și care distruge tot ce a apucat omul să muncească pentru hrana lui și a dobitoacelor.

Până la îndigulirea lui din primăvara aceasta, aproape în fiecare an a săracit pe bieții oameni. A leșit vijelios din matcă, a înecat ogoarele, a mușcăit holdele, a supt fețele oamenilor, lăsându-i să moară de foame. Dar acum i-au venit de hac. Străjerii Centrului Sft. Gheorghe, au săpat pământul și-au înălțat în calea apelor un dig lung de peste 600 de metri și așa de înalt încât oricât s'ar umfla Păruș Negru nu-l mai poate trece.

Afară de aceasta străjerii au mai făcut și alte lucruri frumoase în comună. Au înființat o cantină, unde se hrănesc 40 de copii săraci al căror părinți lipsesc toată săptămâna de acasă fiind plecați la fabricile din Presmar. Au făcut o țesătorie frumoasă, șanțuri de scurgere, garduri și altele.

Tot la Lunca Colnicului au lucrat și echipele Fundațiilor Regale, fiind de mult ajutor sătenilor nevoiași ai acestui sat.

În atelierul de țesătorie se lucrează de

ce că se cuvine, și ai asuprit muierea și ai uitat pe adesea poruncile mele. Ai făcut mult rău în viața ta cu prostia ta.

— Așa este, așa este... se gândi omul cu amărăciune. Acuma mi s'a împlinit velenul și mă duc la scaunul dreptului judecător.

Părinte! rosti atunci Hristos cu bunătate: mine m'au alungat răutatea și ticăloșia omenească din lume, — dar din când în când tot mă întorc printre cei umiliți. — Șodată, într'un zăurg, flămând, trudit și bolnav, — un cerșetor, — am căzut la poarta acestui plugar; și el m'a împinut c'o vorbă bună și m'a poftit la cina sa săracă... — Și era în sara când sunau pe părinții aceluia clopote, chemând pe oameni la război. Și l-am văzut pe acest Petrea Neguț împinându-și soața și pruncii și pregătindu-se să plece, cu inimă dreaptă și credincioasă, la jertfă...

— Da, Doamne, zise și Neguț; m'am dus cu mine și cu cei de sama mea. Ș'am suferit de drumuri și de foame și sete; am trecut prin vijelii de apă și prin tot ce a scornit ura și ticăloșia omenească pe pământul părinților noștri a fost cotropit de neamuri străine... Ne-am ridicat, Doamne, pentru dreptate. Mi-am adus aminte de ce ne învăța „domnul” nostru cel bătrân la școala cea mare de la marginea satului, de toate amărăciunile trecute și de faptele voievozilor pământului nostru, de mila și durerea altor frați ai noștri din țările românești; și atunci mi-am pus și eu mâna mea pentru răscumpărare... Ș'am suferit și eu în bătaie în munții noștri la hotar... Și de-acolo

am mers și ne-am bătut și în alte părți, în locuri depărtate. Și dela apa Moldovei am ajuns la Neajlov, în singurătăți, și acolo a fost o bătaie eruntă, și acolo am căzut și eu și mi-a curs sângele în pământul pentru care luptăm, și pentru neamul pe care l'ai așezat tot în aceste locuri.

— „Fericiti cei ce visează...” șopti cu dulceață Împăratul.

După aceste cuvinte, i-s'a părut lui Neguț că lumina din jurul scaunului Împărăției crește. Și chipul cel blând al lui Hristos s'a plecat spre el, sărutându-l pe frunte, își aduse aminte de cei trei țânci cu părul bălău și privi drept în ochii Mântuitorului, care-i zâmbia.

După aceia soldatul Petrea Neguț nu mai simți nimic. Oftă ușurat și muri cu ochii la cer, lângă salcia desfrunzită de pe malul Neajlovului.

Mihail Sadoveanu

Sasul făcut pe domnie

Lui Michel i-se ariseră rău zilele. Ca cel mai mulți dintre Sași, moștenise și el un strop de sârge de-al jupânilor acelora, cari vorbiau de-a călare cu ceilalți muritori, fără să știe ce-l lucra în slujba altora. Și Michel ajunsese în slujba altora. Și trebuia să muncească din greu ca să poată trăi.

Dar, nefiind obișnuit să fie întins în toate părțile, dela o vreme începu să-l gădile gândul și treabul. Leac bun fără chinuri, fără greș

și, lucru de căpetenie, leștin, — se gândi în sine. Vre-o două nopți să îl adormit cu gândul acesta. A treia noapte, gândul s'a prefăcut în hotărâre nestrămutată. Ca bun creștin, ce era, voia însă să se spovedească înainte de a-și lua rămas bun dela lumea asta ticăloasă. S'a dus deci la popa. Popa s'a crucit când i-s'a destălnuit și i-a întrebat de pricina acestei hotărâri. Michel i-a spus-o oarșă că s'a săturat de atâta muncă și abucium. Din revărsatul zorilor și până seara târziu nu-l mai odihneac nici mâinile, nici picioarele.

De trebuie tălat lemne: Michel, du-te și tale!

De trebuie măturat prin curte: Michel, du-te și mătură!

De trebuie îngrijit de vite: Michel, vezi de ele!

De plânge copilul: Michel, leșgână-l! Tot așa și iar așa de când m'am pomentit... se tăngui omul.

Preotul, după ce l-a ascultat cu luare aminte, începu să-l mângăie, ca să-l desmânte de hotărârea luată.

— Văd, dragul meu, îi zise, că ești cam muncit și viața îți e cam grea. Mângăie-te însă, căci cu atât mai mare îți va fi răsplata pe lumea cealaltă.

Pentru oamenii muncitori și cu credință ca tine e raiul. Și locul tău acolo va fi, dacă te vei abate dela hotărârea urită și necreștî-

zor covoare și strae românești pentru locuitorii din județ, cari și-au uitat de mult portul lor strămoșesc. Munca începută va continua prin sprijinul celor mai mari și roadele vor fi din cele mai frumoase și binecuvântate.

Misiuni la Gădălin

Folosele misiunilor la poporul nostru sunt nespuse de mari. Mulți creștini numai cu numele, indiferenți în ale religiei, cuprinși numai cu bunurile trecătoare ale acestei lumi, ascultând predicile, rostite cu ocazia misiunilor, s'au schimbat cu totul. În comuna Gădălin s'au ținut misiuni în anul 1924 prin neuitatul Dr. Coltor. În 1936 am avut misiunari pe păr. A. Maxim, egumenul mănăstirii Bixad. Anul acesta în sărbătorile Rusalțiilor s'au ținut misiuni prin păr. Leon I. Man, superiorul mănăstirii Nicula. În împrejurările grele în care trăim, când sfânta noastră credință este atacată de atâția dușmani, văzuți și nevăzuți, misiunile populare sunt mijloacele cele mai puternice, pentru întărirea credinței. Dovadă este numărul mare al acelor, cari aleg să-și adape sufletul cu apa vie a cuvântului dumnezeesc. S'a văzut evlavia poporului care, sorbia cuvintele distinșului predicator, în urma cărora alergă apoi cu pocăință adevărată sub patrafirul preoților mărturisitori plângându-și păcatele și făgăduind solemn îndreptarea vieții. Numărul celor mărturisitori anul acesta trece peste 500. La încheierea misiunilor părintele Hoptean a mulțumit părintelui misionar, asigurându-l că sămânța aruncată a căzut în pământ bun.

Correspondent

Din Bicazul Ardelean-Ciuc

O frumoasă și înălțătoare serbare religioasă, care ne-a umplut sufletul de bucurie și nădejdi, a avut loc a doua zi de Rusalții în parohia Bicazul-Ardelean din județul Ciuc.

La îndemnul și sub conducerea înțeleaptă a tânărului și vrednicului preot Gheorghe Câmpianu a luat ființă în comună o Reuniune Mariană a femeilor române unite, care a strâns ca într'un mănunchi aproape toate gospodinele satului, realizând pe lângă câștigul moral și frumoase venituri materiale, atât de trebuincioase ridicării unui locaș de închinare.

În ziua de 13 Iunie după terminarea sfintei liturghii, s'a făcut în curtea capelei sfârșitul steagului societății. La această frumoasă slujbă au luat parte toți credincioșii

nească ce ai luat; iar de nu, — știi ce te așteaptă!..

— Drept să-ți spun, părinte, nu mă căesc de loc, de-oia ajunge și'n iad! Pentru mine, de bună samă o fi mai bine în iad ca'n ralu.

— Să vede că d-ta nu știi ce e raiul și ce te așteaptă în iad?

— Ba știu io bine, părinte. Par'că văd, că nici nu-mi vâr bine capul pe poarta raiului și și'ncepe Dumnezeu să-mi toace urechile:

— Michel, du-te și aprinde soarele!

Michel, du-te și dă drumul norilor!

Michel, du-te și-l adună iar!

Michel, du-te și pufuluște stelele!

Michel, du-te și anină luna de toarta cerului!

Așa e raiul pentru mine, părinte dragă! O știi io foarte bine. Nu mă-mai îmbată pe mine nimenea cu apă rece! De cât așa ralu, mai bine ștreangul și iadul, taică părinte.

Și-a plecat. Și'n aceeași zi l-au aflat „punzurat“.

S. Tamba

din comună și membrele societății. La sfârșitul stajbel, părintele Câmpianu, a rostit o frumoasă cuvântare despre Fecioara Maria îndușind până la lacrimi pe ascultători.

Serbarea s'a sfârșit cu imnul „Sub steagul tău Marie“, cântat de membrele Reuniunii.

Vrednică de amintit este și colecta de

bani, făcută cu această ocazie, în folosul bisericii pentru construirea bisericii.

S'a strâns dela membrele Reuniunii frumoasa sumă de 5000 lei.

Bunul Dumnezeu să la sub ocrotirea Sa și să dea ajutorul și sprijinul Lui puterilor celor ce se ostenesc pentru mărirea casei Sale.

Biserica unită în slujba neamului

Luptele împotriva unirii după plecarea episcopului Inochentie Micu Clain — Desbinări și lupte între Români — Români uniți își aleg de episcop pe vicarul Petru Pavel Aron — Cine era acesta — Viața lui.

Abia se răspândise știrea că vlădica Inochentie nu se mai întoarce în țară, că tulburările și luptele împotriva unirii începură și cu mai multă înverșunare decât pe vremea lui Ioan Țarca din Gâmbuț și a călugărului sârb Visarion Sarai. Magnații Transilvăneni de acum nu mai aveau de cine se teme că se va mai plânge la împărăteasa și pe la curtea din Viena împotriva nedreptăților lor față de Români. Decretele și diplomele împărătești fură lăsate iarăși la o parte, iar Români rămăseră tot în starea în care au fost și înainte de vlădica Inochentie. Erau o adevărată turmă fără păstor, și orfani fără de părinți și binevoitori.

Desbinările pornite de sârbul Visarion printre Români, continuau, iar Ungurii și Sașii priveau cu mulțumire cum se sfășiau Români. Biserica era ocărmită de tânărul vicar Petru Aron din Bistra, dar neînțelegerile se preschimbară în adevărat război între Români. Își luau bisericile unul dela altul, se băteau și se batjocoreau, se părau imprumutat și se alungau de prin biserici și de prin sate și parohii. Magnații unguri și sași au fost sămănat vânt, și acum culegeau furtună, căci tulburările între Români se întindeau tot mai mult și focul se aprindea tot mai tare.

Împărăteasa era încercată în mai multe războaie, dintre cari mai mult o necăjea acela cu Frideric II regele Prusiei (Pražul), și nu prea avea vreme să se ocupe mai de aproape de Români. Armata încă nu prea era în țară, căci era dusă toată la război, iar Români își luau bisericile unul dela altul, care după cum era mai tare, iar guvernul din Sibiu privia cu o oarecare mulțumire că de acum va putea înștiința pe împărăteasa că Români sunt un neam tulburător, și prin urmare nu merită nici un ajutor și nici o grijă, ba împotriva merită să fie ținut în cea mai aspră iobăgie.

Vicarul Petru Aron înștiință curtea din Viena despre neorânduiele din Transilvania, iar de acolo veni poruncă la guvernul din Sibiu să facă și să domolească cât mai în grabă neînțelegerile între Români, ca să nu se nască vre-un război civil, căci destul era cu celealalte. La 6 Aprilie 1755, guvernatorul Ioan Haller de Hallerstein dădu o circulară către Români, subscrisă de el și de cancelarul Gheorghe Pongratz, dar tulburările nu încetară.

La 30 August același an, împărăteasa trimise în Ardeal pe episcopul rutean dela Muncaci Manuil Olsavski ca să împace el pe Români, dar acela se temu să vină între Români înjuriați, și abia în primăvara anului următor veni cu frică până la Cluj, apoi mai târziu până la Blaj și la Sibiu.

Intr-o scrisoare dela 5 Aprilie 1746 împărăteasa certa pe Români că s'au făcut vinovați de multe nedreptăți, iar în alta dela 15 Aprilie același an, certa aspru guvernul și pe Sașii din Sibiu că n'au purces destul de aspru față de sârbul Visarion Sarai, care a făcut atâta tulburare între Români.

În același an împărăteasa înștiință o comisie care avea să poarte grijă de biserica unită față

cu agenții streini sârbi și ruși, cari încercau să spulbere unirea. Membrii acelei comisii erau cancelarul Gheorghe Pongratz, David Henck, românul Petru Dobra, care era protonotar, curtea de apel.

Cam deodată cu scrisorile împărătesei s'însiră în Ardeal și circulare dela mitropolitul de bese dela Carlovitz și dela împărăteasa Elisabeta a Rusiei, cari îndemneau pe Români la lupte de toate puterile împotriva unirii, făgăduindu-le multe de toate. Cerculara mitropolitului sârb era neiscălită, și zicea Românilor că prin unirea împărăteasa vrea să-i facă nemți. Împărăteasa Rusiei, 1750 scrisese ambasadorului său din Viena să se informeze bine cam prin ce fel de mijloc ar putea zădărnici unirea dintre Români.

Români din Transilvania au fost stat bine de o sută de ani sub calvini, au avut episcopi calvini, și protopopii purtau pe umerii lectică pe superintendenții calvini, în vreme ce acasă familiile le erau batjocorite de către „șpați“ și „birișii“ domnilor unguri calvini, și atunci că mitropolitului dela Carlovitz, nici împărăteasa Rusiei nu le era frică că Români vor fi făcuți Unguri. Numai când au auzit că cererile episcopului Inochentie, ca Românilor să li-se dea și deputați în dieta țării, drepturi naționale și slujbe în stat de cari sunt harnici, prefecti și decători români, și drepturi egale cu Ungurii și Sașii, numai atunci au început Sârbi și Ruși să se teamă că Români se vor face Nemți. Nu în păsă Sârbilor când vlădicii români făceau jurământ de credință superintendenților calvini, și când județul Făgărașului, al Hunedoarei, al Alba și a Zărandului erau aproape calvinizate, și n'au venit în ajutorul lor atunci. Acum însă că vedeau că sunt pe cale de a primi drepturile și privilegiile făgăduite în cele două diplome ale împăratului Leopold, vin cu cerculare neiscălită în cari făgăduiesc Românilor „drepturi de naționaliță illyrică“ dacă vor lepăda unirea.

Mulți dintre Români dară crezând aceste făgăduințe, și lepădară unirea, numindu-se ei „de cei noi“, cum se numesc neuniții din Ardeal prin multe locuri și acum. Români se desbinară se certau, se băteau între ei, își luau bisericile cu puterea, iar dușmanii Românilor se bucurau.

Și au durat aceste frământări și tulburări timp de șapte ani, adică până la 7 Mai 1751 când vlădica Inochentie abzise de scaun la sfatul cardinalului Albani, ca să se poată alege alt episcop și Români să nu mai fie de capul lor, ca să aibă păstor.

La 15 Noiembrie 1751 se întruni sinodul la Blaj, care candidă pe episcopul rutean dela Muncaci Manuil Olsavski, pe vicarul Petru Aron, pe călugărul din mănăstirea Sf. Treime dela Bixad Grigorie Maior și Silvestru Caliani. Vlădica rutean ar fi vrut mai bucuros să păstorească biserica Românilor din Ardeal decât cea rutenă dela Muncaci, dar n'a primit nici un vot. Protopopii și preoții români știau de acum că nu se vor putea ferici cu un strein de neamul lor, și toate voturile le dară celor trei Români, cari vedeau studii înalte din Ateneul de Propaganda

Fide din Roma. Mai multe voturi a avut vicarul Petru Aron din Bistra, care însă n'a vrut să primească decât după multă stăruință din partea clerului și a prietenilor, cari au reușit să-l convingă că aceasta este pentru binele neamului și a bisericii, și pentru mai mare mărirea a lui Dumnezeu.

Guvernul dela Sibiu nu era însă mulțumit cu alegerea asta, ci căuta pe la Viena să pună piedici, ca Românii să rămână tot în starea de mai înainte. Nu le reuși însă de data asta, căci împărăteasa, prin decretul dola 28 Februarie 1752 hotărî de episcop pe Petru Aron, pe care îl și chemă la Viena.

După cum era obiceiul atunci, și după cum mai e și acum la ortodoxi, episcopul trebuia să facă parte dintr'un cin călugăresc. Petru Aron intră și el în cinul călugăresc al sf. Vasile cel Mare, luându-și numele de „Pavel“.

Dela Viena se întoarse abia la 16 August 1754, oprindu-se în mănăstirea Basilianilor din Maria Pócs, unde la 1 Septembrie al aceluiaș an fu sfințit intru episcop, iar la 12 Noembrie 1754 fu instalat în biserică mănăstirii din Blaj (catedrala de azi, și în sfârșit, după aproape nouă ani, Românii din Transilvania iarăși aveau păstor și părinte.

Episcopul Petru Pavel Aron s'a născut la anul 1709 în Bistra din Munții Apuseni. A început să învețe la o vârstă destul de înaintată, așa că pe când vlădica Inochentie l-a trimis la Roma avea vârsta de 28 de ani. Părinții săi erau nobili, și avea un frate căpitan în armata împărătească.

Vlădica Inochentie îl trimise la Roma în 1737, adică în anul venirii sale dela Făgăraș la Blaj, și acolo, în colegiul de Propaganda Fide a studiat șase ani, filosofia și teologia; iar la 1743 se întoarse la Blaj. Vlădica Inochentie îl ținu lângă sine ca secretar, iar în anul următor, când Inochentie Micu-Klein fu citat la Viena, îl duse și pe el. La 1755, după moartea vicarului Nicolae Pop din Bîla, fu numit vicar de cătră vlădica Inochentie care era în Roma, iar la 31 August al aceluiaș an fu întărit și de împărăteasa Maria Terezia și apoi el conduse biserică pe timpul tulburărilor.

Când a fost ales episcop, n'a vrut să primească decât după multe stăruințe din partea clerului și a călugărilor. După ce a primit a fost chemat la Viena, unde și lui i s'a poruncit să țină pe lângă sine un teolog iezuit ungar. El nu s'a învoit, ci a zis că mai bine nu primește să fie episcop. Împărăteasa a chemat la Viena, pe Grigorie Maior și pe Silvestru Caliani, îndemnându-i să țină unul dintre ei pe Iezuitul, dar nici unul nu se învoi. A intervenit nunțul apostolic din Viena, dar nici așa nu vru să primească pe Ungur, zicând că n'are lipsă de el, căci necazurile poporului și ale bisericii sale le cunoaște el mai bine decât spionul ungar. Împărăteasa a scris la Roma, de unde i se trimise o scrisoare ca să o iscălească, dar el n'a vrut, zicând că mai bine abdice de episcopie.

Scrisoarea aceea era trimisă din partea unei cancelarii din Roma, dar împărăteasa rugă pe papa Benedict XIV să poruncească personal să primească pe teologul iezuit, și numai așa se îndupleasă să-l primească, dar eu condiția să-l plătească împărăteasa.

N. Lupu

Madridul cutropit de lăcuste. Pe lângă nenorocirea războiului, peste bieții locuitori ai Madridului s'au mai abătut și lăcustele. Știrile sosite din Madrid arată că întreg orașul și împrejurimile au fost cutropite de coluri uriașe de lăcuste. Pe străzile orașului lăcustele zac în straturi groase de câțiva centimetri. Populația și trupele se apără de ele cu aruncături de flacări.

CUM STA LUMEA ȘI ȚARA

Hotărîri și rânduiele noi în țară — Toți slujbașii necinstiți vor fi aspru pedepsiți — Sătenii vor primi împrumuturi ieftine — Cehoslovacia își întărește granițele — Ce se mai petrece în Spania și China — Situația din Germania — Iarăși turburări în Palestina

Măsurile noi

Pentru bunul mers al lucrurilor, guvernul a adus o mulțime de măsuri noi. Așa a hotărît ca la judecătorii procesele să nu se mai amâne cu ani ci să se judece cât se poate de repede.

Până acum, pentru ca să se ajungă la rezolvarea unei pricini trebuia să treacă vreme lungă și uneori ani de zile. De aci înainte procesele vor fi judecate cât se poate de repede.

S'au făcut apoi noi numiri între judecătorii, de oameni tineri și bine pregătiți, cari să lucreze pentru bunul mers al lucrurilor.

La ministerul comunicațiilor s'a hotărît refacerea drumurilor țării noastre. Acesta n'a rămas numai o hotărîre pe hârtie. În țara Moșilor s'a și început construirea a 58 km șosea națională.

Se vor construi deasemenea în anul acesta drumuri bune în Basarabia și în Maramureș, unde se simte mai mult lipsa lor. Tot în acest an se vor lucra cam 1300 km. șosele naționale.

Țara trebuie scăpată de toți oamenii necinstiți

În săptămâna trecută, I. P. Sa Patriarhul Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri a primit în audiență pe membrii consiliului superior de control. În cuvântarea pe care a rostit-o din acest prilej, I. P. Sa a arătat care este rostul controlorilor în gospodăria Statului și îndatorirea lor de a supraveghea și controla pe toți funcționarii și mănătorii banului public. „Trebuie să se lucreze la stărpirea totală a necinstiților și acolo unde se vor dovedi, să fie trimiși la pușcărie“, a spus I. P. S. Patriarh.

Prietenia dintre Turcia și România

Dacă în vremile de demult prietenia dintre Români și Turci n'a fost prea mare, azi sunt tot mai strânse legăturile de prietenie dintre România și Turcia. Între ele nu este nici un loc de nepotrivire sau de neînțelegere, dimpotrivă interesele lor cer ca să meargă alături și să lucreze mână în mână.

Întâlnirea M. S. Regelui Carol II cu Kemal Atatürk, conducătorul Turciei a întărit și mai mult această prietenie.

Un miliard lei credite pentru înviorarea satelor

Pentru a ajuta pe săteni să-și refacă gospodăriile și să muncească mai bine pământul pe care-l au, d. Mititiță Constantinescu, ministrul economiei naționale, a hotărît să se dea sătenilor împrumuturi cu o dobândă cât se poate de mică.

În acest scop Banca Națională a României va pune la dispoziție cooperativelor un

milliard de lei, din care să se dea împrumuturi sătenilor.

Împrumuturile se vor da pentru cumpărare de vite, unelte și mașini agricole. Se vor da deasemenea împrumuturi pentru întemeierea de noi gospodării la sate și pentru repararea gospodăriilor (ridicări de acareturi, șuri, grajduri, coșare). Pentru ca aceste împrumuturi să ajungă cât mai ieftine în mâna sătenilor, Banca Națională va lua o dobândă mică, de numai 2,50 la sută.

Cehoslovacia își întărește granițele

Cehoslovaci sunt hotărîți să-și apere drepturile și neatrănarea. Fiind mai primejdiiți din partea Germanilor, ei își întăresc acum granița care-i desparte de Germania. Dealungul acestei granițe, pe o distanță de peste 1600 km. au construit întărituri foarte puternice, aproape de neînving. Toate drumurile, cari leagă Germania de Cehoslovacia, au zidite pe margini din 4 în 4 metri uriașe blocuri de ciment, cari fac cu neputință mersul camioanelor mari și tancurilor printre ele. Au construit apoi mașinării cu cari din întăriturile lor de sub pământ, pot ridica prin o simplă apăsare de deget, porți uriașe de oțel de-acurmezișul drumurilor.

Tot pe această graniță, și anume pe acolo pe unde ar putea străbate tancurile dușmane sunt construite curse primejdioase, iar gardurile de sârmă ghimpată pot fi încărcate în câteva clipe cu un curent electric din cele mai puternice.

Cele mai noi mașinării de război sunt așezate acolo pentru a apăra țara de atacurile Nemților.

Întăriturile de pe această linie sunt legate între ele prin drumuri pe sub pământ și pot adăposti foarte mulți soldați.

Acum sunt încazarmați acolo, cam la 70 de mil de soldați. În caz de război numărul lor poate fi ușor ridicat în câteva ceasuri la 250 de mil, deoarece drumurile pe sub pământ au și linie ferată.

Luptele din Spania

Războiul din Spania este din nou la ordinea zilei. Toate țările privesc îngrijate într-acolo, căci din zi în zi sunt tot mai mari temerile că flacăra lui se va întinde în întreagă Europa.

Deși în continuu învingători, naționalștii n'au izbit încă să dea lupta hotărîtoare care să le asigure biruința și să pună odată capăt acestui uriaș vărsări de sânge.

Luptele cari s'au dat în cursul săptămânii trecute au fost foarte sângeroase și împreunate cu mari pierderi pentru cele două părți învrăjbite. Au fost înverșunate mai ales luptele din jurul orașului Castellon, care a și căzut în mâna naționalștilor și cele din apropierea Teruelului. Naționalștii înaintază în-

toate sectoarele, în vreme ce bolșevicii se predau mereu.

Aviația naționalistă a atacat din nou porturile Taragona și Valencia, unde a scufundat un vapor încărcat cu arma.

În vreme ce luptele continuă cu înverșunarea, comitetul de neinterventie (al țărilor, cari sunt contra amestecului străin în războiul din Spania) intrunit la Londra a primit propunerea Angliei în ce privește retragerea voluntarilor străini din Spania și controlul pe mare și pe uscat al trupelor străine.

Ceace a neliniștit însă mai mult lumea au fost declarațiile guvernului bolșevic din Barcelona. Acesta a făcut cunoscut Angliei și Franței, prin ministrul său, că în cazul că avioanele naționalistilor spanioli vor mai bombarda orașele Spaniei bolșevice, avioanele bolșevice vor bombarda și ele la rândul lor nu numai orașele Spaniei naționaliste ci și orașele și vapoarele italiene sau a țărilor bătute că dau ajutor naționalistilor.

În fața acestor amenințări Italia a declarat că dacă guvernul bolșevic va încerca să facă ce-a spus, atunci ea va ataca direct Spania bolșevică ca să pună capăt nebuniei de acolo.

Războiul din China

Care va fi sfârșitul acestui război e greu de prevăzut. Luptele continuă cu aceeași înverșunare ca și înainte. Japonezii înaintează la nordul râului Yangtse spre Hankou, unde se află trupele chineze. Se crede că luptele viitoare se vor da și la nord de Fluviul Galben, până la granița Indochinei franceze. Continuând înaintarea spre Hankou, Japonezii au atacat întăriturile chineze dela Taihu, în fața cărora s'au dat lupte înverșunate.

Chinezii nădăjduesc, că din cauza uriașelor revărsări de apă, vor putea apăra cu mai multă ușurință orașul Hankou împotriva Japonezilor.

Plecarea Evreilor din Germania

După datele, pe cari le dau gazetele nemțești, din 1933, dela venirea lui Hitler la putere și până în 1936 au plecat din Germania peste 100.000 de Evrei. Din aceștia o parte s'au dus în America, iar ceilalți în Palestina. În anii 1936 și 1937 numărul Evreilor cari au părăsit Germania a scăzut simțitor și numai foarte puțini s'au mai dus în Palestina.

Germanii se arată tare nemulțumiți de aceasta. Ei ar vrea să se scape cât mai repede de toți Evreii.

Țările străine în cari s'au refugiat Evreii nu mai vreau nici ele să-i primească. Olanda a arătat că până acum a primit peste 25.000 de refugiați evrei și un număr mai mare i-ar primejdui bunăstarea populației de baștină.

Acum se știe că d. Hitler ar vrea să facă din Viena un oraș fără Evrei. Pentru aceasta a poruncit Evreilor din Viena să părăsească orașul și să se așeze în altă țară. Aceștia au cerut guvernului englez să-i lase să se așeze în coloniile engleze. Guvernul englez le-a ascultat cererea așa că în curând numeroase familii de Evrei vor pleca să se așeze în colonii. Anul acesta vor pleca din Viena cam la 70.000 de Evrei. De altfel în ultimele luni foarte mulți Evrei au părăsit Austria. Numărul acelor cari cer țărilor străine să-i primească este foarte mare. Singur guvernul Statelor-Unite a primit 75 de mil de astfel de cereri.

Mari nemulțumiri în Austria

Fierberea care stăpânește acum în Austria este mare. Pentru ocuparea fiecărui post se dau lupte înverșunate între diferitele gru-

pări politice. Legionarii austriaci și național-socialiștii sunt tare nemulțumiți de felul cum s'au împărțit slujbele. Ei au amenințat guvernul că vor distruge totul dacă nu li-se dau slujbe. Sute de național-socialiști au fost arestați pentru că au jefuit pe țărani austriaci. Țăranii sunt deasemenea nemulțumiți că trebuie să dea din produsele lor statului. Mulți din ei doresc stăpânirea veche. Arestările judecătorilor, funcționarilor și generalilor austriaci din motive politice curg cu dulumul. Până azi sunt peste 60.000 deținuți politici. Mulți Austriaci sunt de părerea că lucrurile nu mai pot dura multă vreme în felul acesta și trebuie să urmeze o schimbare.

Lupte sângeroase în Palestina

Situația în Palestina este tot mai turburată și mai neliniștitoare. Nemulțumirile sunt tot mai mari și în fiecare zi au loc noul clocniri între Evrei, Arabi și trupele engleze.

O ceată de Arabi înarmați a atacat un tren de persoane de pe linia Gifa-Şamakh. La Iaffa și Tell-Aviv situația este cât se poate de rea. Cetele Arabilor răsculați se unesc mai multe la un loc și îndrăznesc să atace chiar și trupele regulate engleze, sau năvălesc asupra satelor credincioase guvernului palestinian.

Cum poate fi apărută pacea

O mare gazetă englezească scrie că vara acestui an este cea mai primejdioasă dintre toate verile prin cari a trecut lumea dela război încoace. Azi războiul nu va mai putea fi înlăturat decât în următoarele condiții: Anglia să ducă o politică externă împăcitoare și fără partinire. Țările să lucreze toate împreună și să împiedece războiul spaniol să treacă granițele Spaniei. În China să nu se facă nimic fără de Statele-Unite și să se aștepte clipa când Japonia se va arăta gata să înceteze războiul. În cearta dintre Germania și Cehoslovacia, lumea să fie nepartinitoare. Numai așa crede marele ziar va mai putea fi înlăturat războiul și mântuită lumea de prăpăd.

Majestatea Sa Regele Carol II cinstește amintirea unui sergent erou

Legătura între vii și sufletele morților se prezintă, la noi, ca o tradiție ce-și are obârșia în vremurile pierdute în ceața istoriei, ale romanilor. Aceștia aveau sărbători multe prin cari cinsteau amintirea celor trecuți în altă lume.

Urmând pilda strămoșilor romani, cari au trăit acum multe veacuri pe pământul unde ne aflăm, nici noi nu ne uităm morții. Legătura dintre cei trecuți pe țărâmul umbrelor și cei vii este tot atât de puternică la poporul nostru ca și la romanii.

Și noi știm să ne pomenim morții.

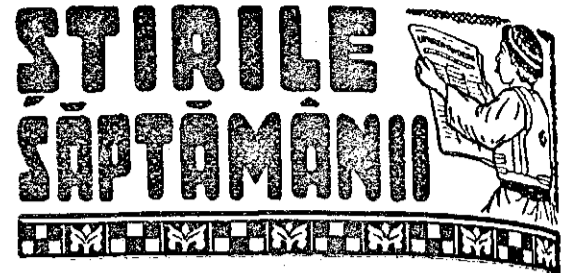
Știm, mai ales, să ne pomenim eroii.

De curând Majestatea Sa Regele Carol II, dând onoruri mari unor viteji soldați în viață, nu a uitat nici pe eroii dispăruți, nu a uitat să facă legătură cu sufletul celor căzuți pe câmpul de onoare.

Astfel, Majestatea Sa Regele, a înălțat după moarte la rangul de sublocotenent pe sergentul-erou Gheorghe Donici.

Cine a fost Gheorghe Donici?

Era un bătrân, de aproape 70 de ani, vlăstar al unei vestite familii de boieri moldoveni. Când a sunat mobilizarea, Gheorghe Donici a cerut stăruitor să fie înrolat și trimis pe front. Mândrul moșneag vroia, cu dărzenie, să lupte alături de înălții, cărora deabia le

Uniunea Mariană a femeilor române unite din arhidieceza Blajului organizează, în zilele de 7—28 August a. c., un mare pelerinaj românesc la Lourdes. Itinerarul: Teiuș-Veneția-Padua-Milano, Lausanne, Paris-Lisleux-Bordeaux, Lourdes-Nizza, Milano-Veneția-Teiuș. Se vor face popasuri: 3 zile Veneția și Padua, 6 zile Paris, 1 zi Lisleux, 1 zi Versailles, 3 zile Lourdes, câte 1 zi la Nizza și Milano. — Pelerinajul se va face sub conducerea dlui prof. Ovidiu Hulea, directorul liceului din Alud, jud. Alba. Costul pelerinajului este de 11.000 lei, în care sunt cuprinse toate cheltuielile de drum și întreținere, afară de mesele în timpul călătoriei în tren și costul pasaportului, dacă nu s'ar obține pasaport colectiv, cum s'a cerut. Termenul de înscriere este de 15 Iulie, dată până la care trebuie trimiși banii la adresa: Uniunea Mariană a femeilor române unite Blaj. Orice alte informații se vor cere dela conducătorul pelerinajului.

În anul acesta va fi grâu mult. Anul acesta va fi un an de belșug. Pe întreg cuprinsul țării sămănăturile sunt nespuse de frumoase și roada lor va întrece toate așteptările. După datele sosite până acum la ministerul agriculturii vom avea o producție de 420.000 vagoane grâu de cea mai bună calitate. Orzul de toamnă va da 1500 kgr. la hectar. Cel de primăvară este cu mult mai slab. Ovăzul va fi ca și în anul trecut.

Într'un oraș din Basarabia 60 de oameni au mâncat lapte dela o vacă turbată. O mare nenorocire s'a întâmplat în săptămâna trecută în orașul Vadu-Roșcov din Basarabia. 60 de oameni din acest oraș au mâncat lapte dela o vacă turbată. Laptele a fost vândut de o săteancă din Cilmăușii de Jos, care nu știa însă, că vaca ei ar fi bolnavă. Când s'a aflat acest lucru, grosza blefilor oameni a fost nespuse de mare. Au înștiințat îndată pe medicul județului, care a trimis pe toți aceia cari au mâncat din laptele acelei vaci la spital. Vestea acestei nenorociri a umplut de îngrijorare întregă regiunea.

Pagubele făcute de grindină în Ardeal. Pioile din urmă au fost însoțite în unele regiuni ale țării și de mari căderi de grindină. Așa în județul Cluj grindina a nimerit recolta de pe aproape 3200 jugăre. În județul Târnava-Mică a fost nimicită în parte de grindină, recolta de grâu, fân și vin de pe o suprafață de 1100 jugăre.

mijise mustața și cari porniau, cântând, să o prească puhoalele năvălitorilor.

După multe stăruințe cererea i-a fost admisă și Gheorghe Donici a fost trimis pe front. În vestita luptă dela Robănești a căzut răpus de mitralierele dușmane, împreună cu mulți camarazi de-al lui.

Astăzi, după douăzeci de ani dela lupta dela Robănești. Majestatea Sa Regele pune pe umărul umbrei celui ce a fost viteazul sergent Gheorghe Donici, tresa de sublocotenent.

Gest de evlavie Regală în fața celor cari știut să lase generațiilor de acum o comoară neprețuită de mândrie națională.

Un sătean român a furat și tuns o turmă de oi. Un furt puțin obișnuit s'a săvârșit în noaptea de 26 Iunie, în comuna Delureni din județul Mureș. Săteanul Macarie Ioan a furat clobanul Ghidion Ion lui Leon din strungă oile, în vreme ce acesta dormea și împreună cu un prieten al său le-a mână într'un grajd, unde le-a tuns pe toate. Dimineața clobanul s'a trezit fără nici o oală în strungă. A anunțat repede postul de jandarmi, cari au descoperit pe făptaș și l-au silit să dea păgubăului înapoi lăna și oile furate.

Pățania unei doctorițe. La Bacurești locuia de multă vreme o domnișoară doctoriță care învățată și mare iubitoare de curățenie, așa cum sunt de altfel toți doctorii. Duminică trecută, domnișoara doctor a voit să-și curețe și camera. Ca să omoare orice sămânță de boală de pe pereți și mobilă, a aprins într'un lighean pucoasă și cărbuni. Iată s'a făcut în odaie un fum gros de pucoasă, care s'a răspândit repede în întreaga clădirea. Ligheanul înfierbântându-se s'a aprins și podeaua camerei. Au trebuit să vină pompierii, cari au muncit câteva ore în șir cu măști pe față ca la război din cauza fumului greu, până au izbatit să stingă focul din camera domnișoarei doctorițe, acum curățită cu totul.

Italia face bani din oțel. Guvernul Italian a hotărât să bată bani noi, făcând dintr' un fel de oțel, care nu se ruginește. Noile monete vor fi puse în circulație la sfârșitul lunii Octombrie a anului acestuia.

Vânători de trăsnete în Rusia Sovietică. În zilele acestea a plecat din Moscova spre Bakurșani, în Republica sovietică a Graziimilor, un grup de oameni învățați de la școlile înalte din Rusia, ca să studieze și să cunoască mai bine fulgerele și trăsnetele. Ei și vor ridica în apropierea orașului Barzom, una din cele mai mari înălțimi, un observator înzestrat cu tot felul de mașinării cu cari se pot studia fulgerele și trăsnetele. Scopul acestor studii interesante este ca să se găsească un mijloc sigur de apărare a clădirilor împotriva trăsnetului.

Aproape ca în război. Gazetele aduc știrea că în Statele Unite ale Americii de Nord au fost rănite în cursul anului trecut, în întâmplări nenorocite 9 milioane 900 000 de persoane. Peste 100.000 din cei răniți au murit. A fost un adevărat prăpăd, aproape ca în război.

O mare nenorocire în Polonia. O groaznică nenorocire s'a întâmplat, în săptămâna trecută în Polonia. Pe râul Bug plutea o barcă cu 30 de țărani. În apropierea orașului Brozesc, din cauza prea marelui greutate al bărcii s'a spart și barca s'a scufundat. Toți cei 30 de țărani, neștiind să înoate, s'au scufundat în apele râului.

Frig și îngheț în Cehoslovacia. În vremea din urmă căldura a scăzut simțitor pe pământul Europei Centrale. Peste Cehoslovacia s'a abătut un adevărat val de frig. La început de vară, vecina noastră dela Miazănoapte a avut o vreme ca un început de iarnă. În regiunea Tatrelor temperatura a scăzut cu 2—3 grade sub zero. În multe părți a nins, zăpada atingând pe alocurea o grosime de 10—15 centimetri.

Cât cheltuiește Anglia pentru înarmări. Războiul se apropie cu pași repezi. De o vreme încoace lumea nici nu mai vorbeste de altceva decât de război. Nimenia nu mai crede că va putea fi înălțurat. Se așteaptă

numai clipe când se va deslănșul în toată cumpărea lui. Pentru aceasta țările se și pregătesc din greu și cheltuiesc sume uriașe. Anglia care este cea mai bine înarmată fără din lume cheltuiește în fiecare zi aproape 1 milion lire sterline (în banii noștri mai bine de o jumătate de miliard) cu înarmările. Dacă ne gândim că nici celelalte țări nu se lasă mai pe jos, ușor ne putem închipui ce vărsare mare de sânge va fi viitorul război.

Cele mai bune vaci de lapte din România. În anul acesta s'a ținut un concurs al celor mai bune vaci de lapte din România. Stăpânii cu cele mai bune vaci de lapte au primit frumoase premii în bani. Dintre vacile premiate la acest concurs, primele patru au dat mai mult de 10 000 litri de lapte într'un an de zile. Premiul I l-a luat un sătean din Bucovina, al II-lea și al III-lea doi săteni din Târnava-Mare, iar al IV-lea tot un sătean din Bucovina.

O luptă pe viață și pe moarte între un om și un șarpe. Un șarpe neobișnuit de mare, lung de 3 metri și gros de o jumătate de metro, îngrozia de multe vremuri pe locuitorii satului Dkmane din Tarcia. Oamenii nu mai îndrăzneau să umble singuri de frica lui. Șarpele atacase pe mai mulți din ei și omorise un tânăr de 16 ani. În ultima vreme, un lemnar voinic, pe când se întorcea spre sat a fost atacat de fiorosul șarpe. S'a făcut o luptă cumplită între om și șarpe. Lemnarul, voinic, nu s'a dat. A scos cuțitul și s'a apărat, reușind în cele din urmă să taie capul fiorosului șarpe.

Un tren în flăcări scăpat de un aeroplan. Pare de necrezut și totuși lucrul ăsta s'a întâmplat. Acest caz interesant și ciudat s'a petrecut nu de mult în Anglia, în orașul Gatwick. Pe când un aviator se înălța cu aeroplanul său în văzduh, a văzut că un tren de marfă care părăsise de câteva clipe stația, avea aprinse două vagoane de lângă locomotivă. Fără a mai sta mult pe gânduri, aviatorul, care era foarte curajos și îndrăzneț, a coborât cu avionul alături de tren și a înălțat pe fochist și mașinist de primajdia în care se găseau. Trenul s'a oprit la cea dintâi stație, întâlnită în drum, unde focul a și fost stins.

O familie numeroasă. La Neapole, în Italia un bătrân și-a sărbătorit împlinirea vârstei de o sută de ani. La această serbare și-a chemat toate neamurile sale, în număr de 313. Niciodată nu s'a văzut o familie așa de numeroasă, aproape cât populația unui sat.

Unul care și-a schimbat fața. Americanul Sikowski, certat de multă vreme cu poliția și legea din țara lui, a căutat să se așeze alturea. N'a fost primit însă de nici o țară. Ca să nu mai fie recunoscut de poliție el s'a hotărât să-și schimbe fața. Nasul, gura, urechile, i-au fost atât de mult schimbate de doctori încât oamenii poliției nu l-au mai putut cunoaște. Acum și-a făcut un pașaport pe un nume nou și vrea să plece cu o prietenă a lui, unde va, într'o țară îndepărtată, unde să înceapă o viață nouă.

Țara unde femeile sunt egale cu bărbații. Țara aceasta minunată, unde femeile sunt pe picior de egalitate cu bărbații este Lituania. Acolo, nu de mult, s'a votat o lege, care dă drept femeilor să fie numite, la fel cu bărbații, în toate fundațiile publice, afară doar de acelea de vicari și păstori în parohii.

Plugari,

Treziți-vă! Uitați-vă în jurul vostru și observați că comunele vecine cultivă trifol, lucernă și borceaș (bichină), au sămănături și vite frumoase, în timp ce voi nu cunoașteți alte plante decât grâu, porumb (cucuruz) iar timp de un an, lăsați pământul nelucrat ca să producă spini și polomidă.

Am vizitat multe comune, de când sunt în acest județ, și rămân înmărmurit de indiferența și nepăsarea, în care trăiți. Abia la câțiva pași, Sașii și câțiva Români mai luminași, își lucrează pământul bine, au vite alese, deci aveți exemple vii după cine să vă orientați, dar voi continuați să munciți pământul ca acum 2000 de ani.

Pe tot hotarul comunei Valea Sasului, numai plugarul Circa Vasile are cultură de trifol. — Un trifol frumos, bine dezvoltat și lipsit de buruieni.

Cellașii nu cultivă, spunând că nu se face.

La fel pe hotarul Ciufudului, în partea „șovar pe față” numai Nicolae Simu l. Zaharie are trifol. — Toți cellașii își lasă pământul nelucrat, un an de zile, zicându-i ogor.

Destințați ogoarele, cultivați plante de nutreț cu care puteți să țineți vite multe și frumoase, cu cari veți putea munci bine pământul, vă vor da gunoi pentru îngrășat și vă vor da lapte, viței și vite de vânzare, din cari veți face bani grei.

Nu uitați, că plantele de nutreț îngrășă pământul.

Pomii fructiferi sunt plantați la 2—3 metri, din care cauză sunt plini de tot felul de boli, și fructe nu produc mai niciodată.

Pășunile sunt pline de buruieni, spini, mărăcini și mușuroale.

Carățiți pășunile, acum în timpul verii cel puțin de buruieni, și spini, iar la toamnă de mărăcini și mușuroale.

Buruienile și spinii costiți acum nu mai produc sămânță, intră verzi în iarnă, așa că gerurile îi distrug.

Ministerul Agriculturii a acordat patru premii a 1.000 lei plugarilor din județul nostru, cari vor cultiva și pune în groapă pentru murat porumb de nutreț (ciolomada).

Noi am dat instrucțiuni la primării de unde se pot cere informații. — Cei cari cred că sunt îndreptățiți să ia aceste premii sunt invitați să se adune la Camera de agricultură.

Pentru prăsilă alegeți tauri buni și de rasă curată. — Am găsit comune cu tauri comuni corciturii.

Camera de Agricultură vinde crescătorilor de oi, din județ, berbeci țigăi cu 400 lei bucata, cei născuți în 1938 și cu 1.000, lei cei născuți în 1937.

Ministerul Agriculturii are, în depozitul Camerei noastre 2 tractoare cu plasuri. — Tractoarele se trimit să lucreze micilor și mijlocilor plugari, în comunele unde s'au în scris cel puțin 60 jug. teren pentru arat. — Un jugăr se ară cu 250 lei. — În prezent, un tractor ară pe hotarele Ciufudului, cu foarte bune rezultate.

Inginer Agronom
Victor Rusu

Sfaturi gospodărești

Fluturile alb de varză. Acesta este cunoscut tuturor. E un fluture mare, cu 2 aripi albe și 2 galbene, cu două puncte negre. El începe să apară cât de curând, atunci când începe și varza să-și facă căpățina.

Fluturile acesta frumos face stricăciuni foarte mari în grădinile de varză, prin omizile lugalbene, cari rod toată varza, iar când au ajuns la deplina dezvoltare, se transformă în momăle (crisalidă) scindându-se pe ziduri și pomi, prinzându-se printr'un fir mătăsoș. — Așa încep să apară în Mai les fluturii cari în Iulie, la seceriș, depun ouăle pe dosul frunzelor de curechi (varză), în grămezi mici gălbui, până la 100 de asemenea grămăjoare. — Când avem fluturi mulți de acestea, e bine să controlăm dosul frunzelor la celea mai de din afară, căci cam pe ele își depun ouăle. — Să le strivim cu degetele sau să rupem frunzele acelea.

Să sămănăm căneapă printre varză și culegem omizile. — Această lucrare se poate face de câte ori săpăm varza, care va face căpățina cu atât mai mare cu cât numărul prășilelor va fi mai mare. La varza de toamnă va trebui să punem răsadul mai rar ca cel de vară, cam 60 cm. distanță între fire și 70 cm. între rânduri. La prășit să nu se arunce pământ între frunze căci va putrezi sau nu se va face căpățână. Răsadul când se pune, e bine să se rupă vârful rădăcinii, fiind prea lung și tot va sta îndoit în pământ; o rădăcină trebuie să fie dreaptă.

Culesul se va face când căpățina e coaptă tare și galbenă la baza frunzelor.

Sfaturile noastre ar fi bine ca cetitorii noștri să le cetească tare, ca să audă soțiile și mai ales copiii, căci nădejdea e în ei.

Ing. Degan A.

Sonda pentru desumflatul vitelor

Sunt destul de dese cazurile când se întâmplă ca vitele scăpate în lucerniere sau trifoiști să se umfle. — Acest năcaz poate veni și când au mâncat frunze de varză sau rapișă încă nebrumate.

În fața acestei primejdii sătenii noștri stau de cele mai multe ori cu mâinile goale, ne-având la îndemână nici un instrument, cu care să-și poată scăpa vitele. — De multe ori se recurge la metode barbare, străpungându-se înămânzarea vitei cu cușitul iar pe urmă în spărtură se introduce o țevă ca să se dea drumul la gaze.

De pe urma acestui procedeu vita rămâne bolnavă săptămâni întregi și adeseori nu se mai face bine nici odată.

Ca să nu se mai întâmple astfel de cazuri și ca vitele să poată fi scăpate ușor și sigur când sunt umflate, Camera agricolă s'a gândit ca să procure un aparat ușor de mână, ieftin și cu rezultate bune. — În felul acesta s'a găsit că cel mai nimerit aparat care intră nește toate condițiile cerute (și care costă 1000 lei) este sonda „Pipe-Line“ de desumflat și desneacă vitele. — Această sondă este construită dintr'o sârmă de oțel nichelat, care prin învârtitură formează un tub lung de 1,80 m. Ca să se poată lucra se introduce în gura vitei un lemn (câscător) care are în mijloc o gaură pe unde se poate lucra ușor cu sonda. Sonda se introduce cu partea subțire în jos, în caz de umflare, iar când vita e înecată cu cartofi, bostani, mere etc., același sondă se in-

troduce cu partea mai groasă pe gât în jos și se împinge restul de aliment în stomac.

În amândouă cazurile sonda se introduce ușor, fără sforțări căci vita singură o înghite. În cazul când sonda se infundă cu resturi din stomac, se trage de câteva ori cu periața în interiorul ei.

Camera de agricultură a anunțat încă din Iarnă notarlatele ca să facă rost de bani și să-l deponă la Cameră, ca să se cumpere sondele. Până acum sunt deja procurate 40 de sonde și împărțite la 40 de comune. Alți săteni s'au gândit din vreme și au înțeles că pentru liniștea lor e bine să adune bani ca să aibă acest aparat la îndemână.

Deoarece prețul sondei nu e prea mare și ușor s'ar putea găsi și modul de procurare a banilor (domnii notari îl pot introduce în bugetul eforiei de pășuni), la comparație cu necazurile ce pot veni, e mai bine ca fiecare comună să-și procure cât mai repede cel puțin o sondă.

Deja la 2 comune s'a dat ajutor cu aceste sonde și toți sătenii au rămas mirași de frumosul rezultat ce au avut.

Inginer agronom
Alexandru Pop

Aflarea mașinei de calculat

Thomas de Keimar, — sub primul imperiu, a adus Franței servicii prețioase, pe când era funcționar în ministerul de război.

Părăsind funcția aceasta, pe timpul Restaurării, Thomas se dedică aproape numai operei financiare și în special studiului asigurărilor, fiind unul dintre primii pioneri ai introducerii asigurărilor sociale în Franța.

În decursul strălucitei sale activități, el a rămas nedumerit și nemulțumit în fața pierderii mîgăleli și pierderii de timp, care o cauzau calculările necesare, cari le reclamau atari societăți la rezolvarea grăbnică a acestor afaceri. Începând din nou a studia încercările făcute de antecesorii lui, Thomas și-a propus, cu toată tăria, de a afla o mașină practică, pentru a face înmulțirea, împărțirea. După studii îndelungate l-a reușit a prezenta în 1820 primul model al unei astfel de mașini. „Societatea de încurajare“ îi făcu invenției și inventatorului ei, o primire frumoasă și entusiastă.

Franeour, într'un raport, îi aduce elogiul și Thomas își vede încununată munca lui cu „Crucea legiunii de onoare“. Invenția lui era într'adevăr practică și ingenioasă mai trebuia numai perfecționată. A trecut de atunci ani și ani și Thomas din Keimar a expus la expoziția din 1855 un fel de mașină de calculat, care își da rezultatul alor 15 cifre, înmulțite cu altele 15 cifre. Dar acest „Aritmetru“, cum îi numi el, nu a făcut altceva, decât să fie perfecționat, intrând în instituțiile financiare. Sistemul se bazează pe un cilindru cu bile, imaginat până la 1694 de acel mare matematician și filozof, care a fost Leibnitz. Mașina, făcută după planul lui, nu a putut fi pusă în funcție și nu a rămas, decât ca un obiect de muzeu.

În 1849, Mauret și Jayet din Volroa nell Isère, au prezentat Academiei de științe o mașină de calculat, bazată pe principiile inspirate de Leibnitz, dar dotată cu particularități minunate. Din nenorocire, construcția ei era așa de delicată și complicată, încât invenția nu s'a putut introduce în practica comercială; reproducă fiind numai în 30 de exemplare, devenite adevărate obiecte de artă.

Cu toate acestea, succesele lui Mauret și Jayet, au servit pentru a ajăta tot mai mult ambiția nobilă a lui Thomas, care, complec-

tându-și studiile, a prezentat Academiei un tip foarte reușit din „Aritmetru“ său.

Principalul concurent al mașinei lui Thomas, a fost Dactyle (1878), care se bazează pe principiile rusului Ohduz și folosește roți cu dinți schimbători.

Azi sunt mașini de calculat — se poate zice — chiar perfect. Dar adevăratul inventator al mașinei de calculat e elsatianul Thomas din Kolmar și împlinirea a o sută de ani dela folosirea ei, nu a putut fi trecută sub tăcere.

Din revista „La Domenica del Corriere“ din Milano.

Din Itallenește de
Valeriu Crișan

Aviz școlar

Direcțiunea școlii normale de țiu din Blaj aduce la cunoștință că începând cu anul școlar 1938/39 se va deschide și cl. III normală, — în care pot fi înscriși elevi absolvenți de cl. II secundară (liceu, gimnaziu)

Concurs. Comitetul de Direcție al AGRU-ului, aduce la cunoștința celor interesați, că, pe lângă premiile publicate anterior, s'au mai instituit încă două premii de câte 5.000 Lei, de către DI Dr. Ion Băltescu din Timișoara, pentru cele mai bune lucrări originale sau traduceri de lucrări, acomodată pentru citire tineretului nostru intelectual. Lucrările vor fi în proză (istorie, novelă, roman, etc.), de conținut moral-religios, îndeplind condițiile de formă și de stil. Se vor scrie aproximativ 100 pagini format „opt“, bătut la mașină, cu excepția traducerilor, care vor avea dimensiunile recerute de lucrarea originală. Cel ce dorește a participa la acest concurs, sunt rugați a trimite lucrările respective, la adresa Comitetului de Direcție al AGRU-ului (Cluj, Str. Nicolae Iorga 6-8), până cel mai târziu în 15 Septembrie a. c., când se va proceda la cenzurarea lucrărilor și decernarea premiilor mai sus specificate. Cluj, 9 Iunie 1938. V. Președinte, Prof. Dr. Al. Borza, Secretar General, Prof. Iacob Crișan.

Direcțiunea Generală a Presei și Propagandei Naționale comunică următoarele:

I

Având în vedere art. 41 și 42 din Regulamentul controlului mijloacelor de existență a publicațiilor periodice, Direcția Generală a Presei și Propagandei Naționale face cunoscut pe această cale tuturor administrațiilor de Stat, instituțiilor depinzând de el sau aflate sub controlul său, administrațiilor județelor, comunităților anonime în administrația cărora figurează un comisar al guvernului, societăților de regie mixtă și societăților autonome că orice publicațiune ce ar avea de făcut în ziare, trebuie trimisă acestei Direcțiuni spre partizare.

Totdeauna se face cunoscut ziarelor că orice inserare de publicațiuni fără încuviințarea Direcțiunii Generale a Presei și Propagandei Naționale este oprită.

II

Având în vedere art. 41 și 42 din Regulamentul Controlului mijloacelor de existență a publicațiilor periodice, Direcția Generală a Presei și Propagandei Naționale face cunoscut pe această cale tuturor publicațiilor periodice din țară (ziare, reviste, etc.) că trebuie să comunice până la data de 1 Iulie a. c. Serviciului Publicității al acestei Direcțiuni Generale, următoarele date:

1. Cine este proprietarul publicațiunii.
2. Tirajul real.
3. Când apare publicațiunea.
4. Câte ediții are.

5. Dacă a fost subvenționată de către vreun partid politic, societate culturală, profesională, etc. și

6. Dacă publicațiunea întrebuințează matrice.

Odată cu răspunsul de mai sus, proprietarii sunt rugați să trimită trei exemplare din publicațiunile ce se află în existență, precum și a comunica tarifele de publicitate existente.

Comunicarea unor date cari nu corespund adevărului vor atrage după sine cele mai severe sancțiuni.